

Силабус навчальної дисципліни ОСНОВИ ПРОГРАМНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

підготовки **бакалавра**
(назва освітнього ступеня)
спеціальності **122 «Комп'ютерні науки»**
(назва спеціальності)
освітньо-професійної програми
«Комп'ютерні науки»
(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	Варіативна
Мова навчання	Українська
Факультет	Інформаційних технологій та механічної інженерії
Кафедра	Комп'ютерних наук, інформаційних технологій та прикладної математики
Контакти кафедри	каб. 326 (третій поверх головного корпусу) телефон: (056) 756-34-10; внутрішній 4-10. email: amit@pgasa.dp.ua
Викладачі-розробники	Плахтій Є.Г., ст. викладач
Контакти викладачів	plakhtii.ev@gmail.com
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/MEX/K2/ROZKLAD.HTML
Консультації	https://pgasa.dp.ua/department/prikmat/

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Основи програмної інженерії» належить до переліку варіативних навчальних дисциплін, забезпечує професійний розвиток бакалавра та спрямована на формування в майбутнього фахівця основних понять. Вивчаються питання аналізу предметної області, формулювання вимог, проектування, верифікація і тестування, оцінювання якості та керування проектом. Визначено основні положення життєвого циклу, якості та керування згідно з головними стандартами програмної інженерії. Програма передбачає вивчення основ програмної інженерії інформатики в рамках всіх необхідних компетенцій. Курс основ програмної інженерії є базовим у вивченні спеціального програмного забезпечення та комп'ютерних технологій в галузі підготовки кваліфікованого фахівця інженера-програміста.

Програміст повинен генерувати не просто будь-який код, який працює, а і обов'язково володіти якісним стилем програмування, методами документування, застосовувати методи мінімізації коду, проводити ефективний пошук помилок, зокрема не явних на етапі відладки та вміти якісно тестувати власний програмний продукт.

	Години	Кредити	Семестр
			IV
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5	105
лекції	22		22
лабораторні роботи	-		-
практичні заняття	14		14
Самостійна робота, у т.ч:	69		69
підготовка до аудиторних занять	12		12
підготовка до контрольних заходів	12		12
виконання курсового проекту або роботи	-		-
виконання індивідуальних завдань	-		-
опрацювання розділів	15		15

програми, які не викладаються на лекціях			
підготовка до екзамену	30		30
Форма підсумкового контролю	Екзамен		Екзамен

Мета вивчення дисципліни. Метою вивчення курсу «Основи програмної інженерії» є формування у майбутніх інженерів-програмістів сучасного рівня інформаційної та програмістської культури, оволодіння основними принципами програмної інженерії; набуття практичних навичок самостійної розробки професійного програмного забезпечення і використання сучасних інформаційних технологій для розв'язання практичних задач.

Завдання вивчення дисципліни. Завдання дисципліни «Основи програмної інженерії» – надати студентам знання в сфері реалізації задач автоматизації обробки інформації, автоматизації керування об'єктами, в тому числі, сільськогосподарськими, за допомогою комп'ютерної техніки. Такі знання майбутній спеціаліст зможе застосовувати як при подальшому навчанні, так і після отримання вищої освіти у своїй професійній діяльності.

Пререквізити дисципліни – для вивчення дисципліни необхідні компетентності, що сформувався у студентів під час засвоєння «Алгоритмізація та програмування».

Постреквізити дисципліни. У даній дисципліні висвітлюються питання, які виникають під час конструювання програмного забезпечення та процесів, пов'язаних із ним. Вміння застосовувати знання у процесі розв'язання професійних задач теоретичного та прикладного характеру при вивченні дисциплін: «Програмування мобільних пристроїв», «Моделювання програмного забезпечення», «Емпіричні методи програмної інженерії».

Компетентності (відповідно до освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки» СВО ПДАБА 122 6 – 2021):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі комп'ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК1. Здатність до математичного формулювання та досліджування неперервних та дискретних математичних моделей, обґрунтування вибору методів і підходів для розв'язування теоретичних і прикладних задач у галузі комп'ютерних наук, аналізу та інтерпретування.

СК3. Здатність до логічного мислення, побудови логічних висновків, використання формальних мов і моделей алгоритмічних обчислень, проектування, розроблення й аналізу алгоритмів, оцінювання їх ефективності та складності, розв'язності та нерозв'язності алгоритмічних проблем для адекватного моделювання предметних областей і створення програмних та інформаційних систем.

СК5. Здатність здійснювати формалізований опис задач дослідження операцій в організаційно-технічних і соціально-економічних системах різного призначення, визначати їх оптимальні розв'язки, будувати моделі оптимального управління з урахуванням змін економічної ситуації, оптимізувати процеси управління в системах різного призначення та рівня ієрархії.

СК10. Здатність застосовувати методології, технології та інструментальні засоби для управління процесами життєвого циклу інформаційних і програмних систем, продуктів і сервісів інформаційних технологій відповідно до вимог замовника.

СК15. Здатність до аналізу та функціонального моделювання бізнес-процесів, побудови та практичного застосування функціональних моделей організаційно-економічних і виробничо-технічних систем, методів оцінювання ризиків їх проектування.

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки» СВО ПДАБА 1226 – 2021):

ПР11. Володіти навичками управління життєвим циклом програмного забезпечення, продуктів і сервісів інформаційних технологій відповідно до вимог і обмежень замовника, вміти розробляти проектну документацію (техніко-економічне обґрунтування, технічне завдання, бізнес-план, угоду, договір, контракт).

ПР14. Застосовувати знання методології та CASE-засобів проектування складних систем, методів структурного аналізу систем, об'єктно-орієнтованої методології проектування при розробці і дослідженні функціональних моделей організаційно-економічних і виробничо-технічних систем.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Загальні відомості про конструювання програмного забезпечення.					
Вступ до дисципліни «Загальне визначення дисциплін програмної інженерії».	5	2			3
Характеристика областей знань з інженерії програмного забезпечення	8	2	2		4
Загальні підходи до визначення вимог до програмного забезпечення	10	4	2		4
Техніка моделювання архітектури програмних систем.	10	4	2		4
Концепції сервіс - орієнтованої архітектури програмних систем.	8	2	2		4
Разом за змістовим модулем 1	41	14	8		19
Змістовий модуль 2. Керування конструюванням програмного забезпечення.					
Методи об'єктного аналізу і моделювання.	12	4	2		6
Рівнева організація прикладу.	10	2	2		6
Моделі якості та надійності програмних систем.	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 2	34	8	6		20
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	105	22	14	8	69

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

Назва теми	Посилання
1. Прикладне (систематичне) програмування	1. [1*-12*].
2. Теоретичне програмування	2. [1*-12*].
3. Методи доведення правильності програм	3. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
4. Верифікація і валідація програм	4. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
5. Тестування програмних систем	5. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
6. Інфраструктура перевірки правильності програмних систем	6. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
7. Визначення інтерфейсу у програмуванні	7. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
8. Перетворення даних за інтерфейсом	8. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
9. Методи еволюційного змінювання компонентів і систем	9. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
10. Інженерія компонентів повторного використання	10. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].

11. Прикладна інженерія та інженерія предметної області	11. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
12. Інженерія індустріального виробництва програмних продуктів	12. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
13. Модель якості програмних систем	13. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
14. Моделі оцінки надійності програмних систем	14. [1*,2*,3*,9*,10*,12*].
15. Сертифікація програмного продукту	15. [2*,4*,5*,6*,7*,9*,11*].
16. Методи керування і планування проектом	16. [2*,4*,5*,6*,7*,9*,10*].

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль успішності студента здійснюється за допомогою 100-бальної системи оцінювання, що має відповідні оцінки в національній шкалі і шкалі ECTS.

Змістовий модуль 1. Загальні відомості про конструювання програмного забезпечення.

Практична робота №1 (максимальна кількість балів – 100):

- виконання самостійної роботи та її оформлення 60 балів;
- відповідь на теоретичне питання №1, №2 при захисті роботи (максимальна кількість балів на одне питання - 20 балів): 40 балів;
- правильна відповідь на питання 20 балів;
- відповідь на питання, загалом, правильна, але потребує деяких уточнень щодо планування та складання моделі 16 – 19 балів;
- відповідь на питання має незначні зауваження (сутність розкрита, але були помилки зі складання графіку виконання етапів конструювання 6 – 15 балів;
- відповідь на питання зі значними помилками (не розкрита сутність питання щодо етапів конструювання) 1 - 5 балів;
- неправильна відповідь або немає відповіді 0 балів.

Підсумкова оцінка зі змістового модуля 1 визначається як оцінка за самостійну домашню роботу змістового модуля 1.

Змістовий модуль 2. Керування конструюванням програмного забезпечення.

Практична робота №2 (максимальна кількість балів – 100):

- виконання самостійної роботи та її оформлення – 60 балів;
- відповідь на теоретичне питання №1, №2 при захисті роботи (максимальна кількість балів на одне питання - 20 балів): 40 балів;
- правильна відповідь на питання 20 балів;
- відповідь на питання, загалом, правильна але потребує деяких уточнень щодо методу об'єктного аналізу 16 – 19 балів;
- відповідь на питання має незначні зауваження (сутність розкрита, але були помилки зі складання графіку виконання етапів конструювання 6 – 15 балів;
- відповідь на питання зі значними помилками (не розкрита сутність питання щодо якості конструювання) 1 – 5 балів;
- неправильна відповідь або немає відповіді 0 балів.

Підсумкова оцінка зі змістового модуля 2 визначається як оцінка за самостійну домашню роботу змістового модуля 2.

- екзамену

Екзамен проводиться в письмовій формі у вигляді відповідей на білети, що містять два теоретичних питання і 1 практичне завдання. До складання екзамену допускаються студенти, які повністю виконали навчальний план дисципліни – отримали не менше 60 балів з кожного змістового модуля.

Екзамен (максимальна кількість балів – 100):

- відповідь на теоретичні питання (максимальна кількість балів на одне питання - 25 балів):	50 балів;
○ правильна відповідь на питання	25 балів;
○ відповідь на питання, загалом, правильна але потребує деяких уточнень щодо методології вибору	19 – 24 балів;
○ відповідь на питання із незначними помилками (сутність розкрита, але були помилки в визначеннях)	9 – 18 балів;
○ відповідь на питання зі значними помилками (не розкрита сутність питання)	1 – 8 балів;
○ неправильна відповідь або немає відповіді	0 балів.
- виконання практичних завдань максимальна кількість балів:	50 балів;
○ правильне виконання завдання, вибраний метод та проведено тестування програмного забезпечення	50 балів;
○ робота виконана повністю, але виконання завдання потребує деяких уточнень, аналіз результатів недостатній	40 – 49 балів;
○ робота виконана повністю, але виконання завдання потребує деяких уточнень, аналіз результатів відсутній	30 – 39 балів;
○ виконання завдання із незначними помилками (сутність розкрита, але були помилки в конструюванні або помилки в тестуванні)	20 – 29 балів;
○ виконання завдання зі значними помилками (неправильно проведено конструювання або тестування, неповне обґрунтування завдання)	10 – 19 балів;
○ виконання завдання зі значними помилками (не виконано конструювання або не проведено тестування, немає обґрунтування завдання)	9 – 1 балів;
○ неправильне виконання завдання або немає розв'язання	0 балів.
Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як середня між підсумковою оцінкою змістових модулів 1 і 2 та оцінкою екзамену.	

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Порядок зарахування пропущених занять:

- пропущена лекція відпрацьовується підготовкою конспекту відповідно до теми пропущеного заняття та його захистом;
- пропущені практичні заняття відпрацьовуються студентами виконанням відповідної практичної роботи самостійно та її захистом.

Зміни в нарахуванні балів у випадках несвоєчасного виконання завдань не відбувається.

Дотримання академічної доброчесності студента передбачає:

- самостійне та добросовісне виконання завдань, в тому числі поточного та підсумкового контролю;
- відповідальне ставлення до своїх обов'язків;
- повага до честі й гідності інших осіб;
- посилання на джерела інформації у разі запозичення ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- використання при виконанні завдань лише перевірених та достовірних джерел інформації.

За порушення академічної доброчесності студент може бути притягнутий до академічної відповідальності (повторне проходження оцінювання). Також неприємним у навчальній діяльності студентів є академічний плагіат, самоплагіат, фальсифікація та інші види академічної нечесності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бабенко Л.П., Лавріщева К.М. Основи програмної інженерії. – Навч. посібник. – К.: Знання, 2001. – 269 с.
2. Бородкіна І., Бородкин Г. Інженерія програмного забезпечення. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. Бородкіна, Г. Бородкин – М: Центр навчальної літератури, 2018. – 204 с.
3. Лавріщева К.М. Програмна інженерія. – К. – 2018. – 319 с.
4. Мартін Р. Чистий код / Р. Мартін – М.: Фабула, 2019. – 416 с.
5. ДСТУ 3918-99 (ISO/IEC 12207:1995) Інформаційна технологія. Процеси життєвого циклу програмного забезпечення (Аналог – ГОСТ Р ИСО/МЭК 12207-99 Информационная технология. Процессы жизненного цикла программных средств) [Электронный ресурс] // Электронная библиотека ГОСТов. – Режим доступа: <http://www.it-gost.ru/content/view/73/40/>
6. Постіл С. Д. UML. уніфікована мова моделювання інформаційних систем / С. Д. Постіл : Ун-т держ. фіск. служби України. – Ірпінь: Ун-т держ. фіск. служби України, 2019. – 321 с.
7. Роберт М. Чиста архітектура: мистецтво розробки програмного забезпечення» / Роберт Мартін, Фабула, 2019. – 416 с.

Допоміжна

8. M. Fowler and al., Refactoring: Improving the Design of Existing Code, Addison-Wesley, 2012.
9. Russell Gold, Thomas Hammell, Tom Snyder. Test Driven Development: A J2EE Example. – Apress, 2015. – 296 pages.
10. Иан Соммервилл. Инженерия программного обеспечения, 6-е издание.: Пер. с англ. – М.:Издательский дом «Вильямс», 2012. – 624 с.
11. Мартин Р. Быстрая разработка программ: принципы, примеры, практика. Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2014. – 752 с.
12. Табунщик Г. В., Каплієнко Т.І., Петрова О.А. Проектування та моделювання програмного забезпечення сучасних інформаційних систем / Г. В. Табунщик, Т.І. Каплієнко, О.А. Петрова – Запоріжжя: Дике Поле, 2016. – 250 с.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Цифровий репозиторій ХНУГХ ім. А. Н. Бекетова / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/>
2. Цифровий репозиторій Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>
3. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
4. UML Tutorial [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://www.tutorialspoint.com/uml/index.htm>. – Назва з екрану.

Розробник

(підпис)

Євген ПЛАХТІЙ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Наталя ВЕЛЬМАГІНА

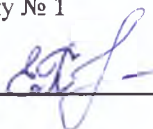
Силабус затверджено на засіданні кафедри

комп'ютерних наук, інформаційних технологій та прикладної математики

(назва кафедри)

Протокол від «25» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

Олена ПОНОМАРЬОВА